Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 29 sierpnia 1934 r. 1124.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ U ŻYCIE SPOŁECZNE"

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

R u c h h i t l e r o w s k i w L i t w i e w u j ę c i u p r a s y z a g r a n i c z n e j .Prasa kowieńska /z 27.VIII. 1934/:W prasie angielskiej ukazały się wiadomości o nadchodzącym procesie kłajpedzkich elementów przeciwpaństwowych.

"Daily Herald", który ma przeszło 2 milj.czytelników, podaje następującą krótką wiadomość Reutera: "W przyszłym miesiącu 152 hitlerowców w Kłajpedzie /Litwa/ będzie sądził Sąd Wojenny".

Dziennik dodaje od siebie, że "plan zbrojnego puczu hitlerowców, podobnie, jak w Austrji, został wykryty jedynie dzięki szybkim zarządzeniom organów władz".

Elta donosi z Londynu, iż "Manchester Guardian" omawia w artykule wstępnym kwestję kłajpedzką. Dziennik zauważa, że Litwini mają swą historję i nieskończenie się tem szczycą. Mają też po temu podstawy. Możliwem jest, że niektóre kroki gubernatora Kraju Kłajpedzkiego sprzeciwiają się statutowi autonomicznemu, ale, bezwątpienia, jak stwierdzał jeden z dzienników litewskich, Niemcy kłajpedzcy są w ścisłym związku z państwem zagranicznem. Dziennik nadmienia, że legjon austrjacki miał ~~także~~ swoją paralelę na pograniczu kłajpedzkiem. Dopóki władcy Niemiec będą uprawiali podobne intrygi, nie można zarzucać sąsiadom Niemiec, że przedsiębiorą zarządzenia obronne.

Godnem jest uwagi, że "Manchester Guardian" znany jest, jako dziennik proniemiecki.-

N i e m c y w s c h o d n i o p r u s c y o K ł a j p e d z i e. Prasa kowieńska /z 27.VIII.1934/:Z Tylży donoszą, że dn.14 sierpnia przybyły tam nadprezydent Królewca, naczelny przywódca narodowych socjalistów w Prusach Wschodnich Koch wygłosił przemówienie na zebraniu, jakie zwołano w tylżyckim teatrze letnim w związku z plebiscytem 19 sierpnia.

Według miejscowej prasy, Koch poczynił w swej mowie aluzje do Kraju Kłajpedzkiego. "Tilsiter Allgemeine Ztg." w ten sposób sformułowało tę aluzję: "Nie minie 50 lat, gdy góry Himalaje małych państw zostaną tylko kretowiskami. Utrzymuję, że, gdyby europejscy mężowie stanu byliby właściwymi mężami stanu, wówczas nie spieraliby się o małe państwa "pinczerskie".

"Tilsiter Ztg." podaje pomienioną aluzję w innych słowach: "Za 5 lat międzypaństwowe góry Himalaje będą wyglądały, jak kretowiska. Politykom obecnej doby nie należałoby łamać sobie głowy spowodu kretowisk. Nie jest to tematem dyskusyj dla właściwych mężów stanu".

Ogólne wrażenie z tylżyckiej manifestacji - brak zapału nietylko wśród publiczności, lecz również u mówców. Zmobilizowano uniformowanych bojowców, którzy pilnowali porządku i strzegli wszystkie wejścia do teatru. Pozatem niemało członków oddziałów bojowych w ubraniu cywilnem było na samej sali wśród publiczności. Kazano im stawić się na zebranie wraz z rodzinami. Wielu się spodziewało, że Koch powie cokolwiek o małym ruchu granicznym, zapowiadając ulgi w tej dziedzinie. Przypuszczano, że zostanie zapowiedziane, iż ludności zezwoli się na przenoszenie z Litwy 3 funtów mięsa zamiast 3 funtów tłuszczu, ale nadzieje te zawiodły.-

L i t w a w e n c y k l o p e d j i b r y t y j s k i e j . "Liet.Aidas" Nr.187 /VIII.1934/:Encyklopedja brytyjska w ostatniem swem wydaniu zamieściła na skutek starań pewnego działacza litewskiego biografje czterech znanych osobistości litewskich mianowicie: Basanowicza, Smetony, Maironisa i E.Galvanauskasa.-

P u b l i c y s t a c z e c h o s ł o w a c k i d r .J .S t r a k a o L i t w i e ."Liet.Aidas" Nr.187 /VIII.1934/:W ciągu trzech tygodni bawił w Litwie publicysta czechosłowacki dr.Józef Straka.

Dr.Straka jest autorem kilku książek z dziedziny prawa międzynarodowego oraz artykułów o Litwie, zamieszczanych na łamach pism: "Venkov", "La Petite Entente", "Genève-Haye" i in.

Dr.Straka w artykułach swych wyraził zdanie, iż dopóki Litwie nie zostanie zwrócone Wilno, dopóty Litwa nie może posiadać z Polską żadnych normalnych stosunków, ani też granicy, lecz tylko linję administracyjną. Zaznacza on, iż pokój w Europie Wschodniej zostanie ustalony jedynie wówczas, gdy zostanie naprawiona krzywda, wyrządzona Litwie w sprawie wileńskiej.-

"D i e N e u e W e l t b ü h n e" o zamachu 7-go czerwca i propozycji Rozenberga dla Polski. "Liet.Aidas" Nr.181 /VIII.1934/:"Die Neue Weltbühne" Nr.31 zamieszcza artykuł, w którym omawia politykę polską i zaznacza, że wobec niemieckich przygotowań do kolonizowania "obszarów wschodnich" państwa bałtyckie uczuły się w wielkiem niebezpieczeństwie.

Pismo otwarcie stwierdza, iż zamach 7-go czerwca r.b. był inspirowany i finansowany przez Niemców. W początkach r.b. Litwinow uczynił krok, zmierzający do zdemaskowania wschodnich planów niemieckich. Zaproponował on zawarcie paktu bałtyckiego i zagwarantowanie niepodległości państw bałtyckich.

Niemcy nie zgodziły się na to. Łotysze i Estończycy wykręcali się. A Polacy? Polacy wówczas układali się z Niemcami w sprawie podzielenia się z Litwą.

"Biuro Zagraniczne" partji nar.socjalistów, kierowane przez Alfreda Rosenberga zaproponowało Polsce wzamian za Korytarz Gdański całą Litwę wraz z Krajem Kłajpedzkim. A więc Polacy również odrzucili inicjatywę Litwinowa.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

M i n i s t e r S p r a w W e w n. o s a m o r z ą d a c h. "Liet.Aidas" Nr.194 /VIII.1934/ zamieszcza wywiad z ministrem Spraw Wewn. płk.Rustejką na temat samorządów litewskich:

Aktualną sprawą dla samorządów była cały czas sprawa lokalów szkolnych. Większość szkół mieści się dotychczas w wynajmowanych lokalach, które się niezbyt nadają na szkoły. Gdzieniegdzie lokalów wcale nie można było zdobyć. Sprawa ta zaś w związku z wprowadzeniem przymusu szkolnego szczególnie była aktualna.

Rząd podjął na szeroką skalę budowę lokalów szkolnych. Samorządy również zrozumiały tę sprawę. Społeczeństwo także udzieliło poparcia. Dotychczas we własnych lokalach mieściło się tylko ok.30% ogółu szkół. Obecnie szkół tych jest 35%. Po zakończeniu tegorocznych prac budowlanych, własnych lokalów będzie przeszło 40%.

Poza sprawą lokali szkolnych samorządy poważnie się troszczą również o stan zdrowotny uczniów. W większości powiatów niema już szkoły, którejby nie odwiedził lekarz. Samorządy troszczą się też o budowę mostów i sprawy socjalne. Ostatnio samorządy zajmowały się poprawą stosunków w uzdrowiskach. Pod tym względem daje się zauważyć wielki postęp. Miasteczka i miasta litewskie w ciągu kilku lat ostatnich również w dużym stopniu się podniosły i uporządkowały. Tak np., podczas, gdy w 1931 r.elektrownie posiadały jedynie samorządy w Poniewieżu, Rosieniach - Wyłkowyszkach, obecnie są one w Telszach, Szawlach, Szadowie, Rakiszkach, Kiejdanach, Szakach, Janiszkach. Z elektrowni mają samorządy rocznie 1.700.000 litów dochodów, z czego na czysty zysk przypada ok.300 tys.litów. Liczba rzezni wynosi obecnie 24. Roczny obrót rzeźni przewyższa pół milj.litów. Rzeźnie dają samorządom czysty zysk w wys.ok.200 tys.litów rocznie.

M.Kowno czerpie znaczne dochody /przeszło 800 tys.litów rocznie/ z wodociągów. Możliwą jest rzeczą, że w przyszłym roku wodociągi i kanalizacje będą wprowadzone w Szawlach i Marjampolu.

Jak wynika z praktyki dotychczasowej, ogłoszona w 1931 r. nowa ustawa samorządowa dała bardzo wiele, zmuszając do zajmowania się nie polityką, jak za czasów sejmowych, a tylko żywotnemi sprawami miejscowemi.-

O b c h ó d 14-ej r o c z n i c y w k r o c z e n i a o d d z i a ł ó w l i t e w s k i c h d o W i l n a. "Liet. Aidas" Nr.194 /VIII.1934/:W dn.26 sierpnia na terenie całej Litwy odbyły się uroczystości w związku z 14-tą rocznicą wkroczenia oddziałów litewskich do Wilna. Jednocześnie obchodzono /poraz trzeci zrzędu/dzień Żelaznego Funduszu Wileńskiego. W uroczystościach kowieńskich wziął udział prezydent Państwa i członkowie rządu.-